

Sygn. akt **VIRCa 95/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Zofia Rutkowska (spr.)

Sędziowie: SO Hanna Niewiadomska

SR del. do SO Marek Maculewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Niedzielska

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2014 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. R.

przeciwko małoletnim **A. R. (1)** i **A. R. (2)** reprezentowanym przez matkę **M. R. (1)**

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 24 stycznia 2014 roku

sygn. akt III RC 649/13

oddala apelację.

Sygn. akt: VIRCa 95/14

UZASADNIENIE

Powód A. R., działając we własnym imieniu, wniósł o obniżenie alimentów należnych małoletnim pozwanym A. R. (1) z dotychczasowej kwoty 1500 zł do kwoty po 600 zł oraz A. R. (2) z kwoty po 1000 zł miesięcznie do kwoty po 500 zł miesięcznie.

Uzasadniając swoje stanowisko podał, że alimenty w dotychczasowych kwotach ustalone zostały orzeczeniem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 17 listopada 2011r. Od chwili wydania niniejszego orzeczenia pogorszeniu uległa sytuacja materialna powoda. Przyczyną powyższego jest konieczność spłaty zobowiązań zaciągniętych przez powoda wraz z matką małoletnich pozwanych, od których to zobowiązań uchyła się obecnie M. R. (1). Powód wskazał, że pogorszeniu uległ również stan jego zdrowia. Podniósł, że rozwód pomiędzy rodzicami małoletnich pozwanych orzeczony został z winy ich matki, a zatem to matka małoletnich przyczyniła się do pogorszenia sytuacji materialnej dzieci. Zdaniem powoda alimenty w dotychczasowej wysokości nie są przeznaczane wyłącznie na zaspokojenie potrzeb małoletnich, a również ich matki. Powód wolałby zatem realizować swój obowiązek alimentacyjny wobec dzieci w części poprzez osobisty udział w ich życiu codziennym.

W toku postępowania powód zmodyfikował swoje żądanie domagając się obniżenia alimentów do kwoty po 660 zł na małoletniego A. i po 850 zł na małoletnią A. (1).

Przedstawicielka ustawowa małoletnich pozwanych nie złożyła odpowiedzi na pozew. W toku postępowania wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Rejonowy ustalił, że M. R. (1) (obecnie R. – R.) i A. R. (obywatel B. z zawodu bankowca, na emeryturze) pozostawali małżeństwem, z którego posiadają dwoje małoletnich dzieci: A. R. (1) ur. (...) oraz A. R. (2) ur. (...). Powód od 1999r. przebywa w Polsce.

Wyrokiem z dnia 17 listopada 2011r. w sprawie o sygn. akt VI RC 1083/11 Sąd Okręgowy w Olsztynie rozwiązał małżeństwo rodziców małoletnich pozwanych z winy ich matki. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi powierzył obojgu rodzicom ustalając miejsce zamieszkania dzieci przy matce. Ponadto ustalił obowiązek alimentacyjny A. R. na rzecz małoletnich w kwotach po 1500 zł na rzecz małoletniej A. (1) i po 1000 zł na rzecz małoletniego A..

W tym czasie małoletnia A. (1) miała niespełna 13 lat, była uczennicą VI klasy szkoły podstawowej. Uczęszczała na dodatkowe zajęcia z jazdy konnej i tenisa. Korzystała z korepetycji z matematyki i języka angielskiego.

Małoletni A. miał lat 6 i uczęszczał do przedszkola. Małoletni uczestniczyli ponadto w dodatkowych zajęciach z języka angielskiego oraz ćwiczeniach gimnastycznych.

M. R. (1) nie podejmowała w tamtym czasie pracy zarobkowej. Jej jedyny dochód stanowiło wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji ławnika w Sądzie Rejonowym w Olsztynie w wysokości około 150 zł miesięcznie.

A. R. otrzymywał rentę zagraniczną w wysokości 2850 euro. Samodzielnie spłacał kredyty hipoteczne zaciągnięte przez obojga małżonków w łącznej kwocie po 6000 zł miesięcznie, między innymi na remont domu oraz opłaty związane z prowadzeniem procesu poza Polską dotyczącego nieruchomości powoda.

Obecny dochód A. R. stanowi otrzymywana przez niego renta wysokości około 3000 euro miesięcznie. Powód posiada wierzytelność o wartości 500 000 euro, która zabezpieczona jest hipoteką przymusową na nieruchomości dłużnika na kwotę 1.300.000 euro.

Powód dotychczas nie uregulował kredytu zaciągniętego w czasie trwania małżeństwa w kwocie 300.000 zł. Miesięczna rata spłaty tego kredytu wynosi 2 800 zł, jednakże od dłuższego czasu powód przekazuje na ten cel jedynie kwotę 500 zł miesięcznie.

Powód przeznaczają kwotę 1 400 zł miesięcznie na opłaty czynszowe, telewizyjne, energię oraz za gaz. Opłaca 350 zł za swój telefon oraz telefon małoletniej A. (1). Koszt wyżywienia powoda wynosi 1800 zł i składają się na to wydatki czynione przez niego na samodzielne przygotowywanie potraw i posiłki w restauracjach i kawiarniach. Powód nie posiada własnego samochodu, wobec czego przemieszcza się autobusami lub taksówkami, co generuje koszt 400 – 500 zł miesięcznie.

A. R. posiada problemy zdrowotne związane z kręgosłupem – wymaga zastrzyków (120 zł miesięcznie) oraz masażu, które wykonywane są dwa razy w tygodniu (70 zł każdy). Całość wydatków powoda na wizyty lekarskie, rehabilitację oraz zakup leków wynosi 850 zł miesięcznie.

W czasie gdy małoletni pozwani przebywają u ojca, powód kupuje dzieciom ubrania, zabawki, a także zapewnia im rozrywki. Na powyższy cel przeznaczają według oświadczenia kwotę 800 zł miesięcznie.

Obecnie małoletnia A. (1) ma (...) lat. Jest uczennicą gimnazjum. Małoletnia nosi się z zamiarem podjęcia nauki w liceum medycznym, wobec czego korzysta z korepetycji z chemii, fizyki i matematyki.

Małoletni A.ma (...) lat. Uczęszcza do II klasy szkoły podstawowej. Ma trudności w nauce. Małoletni wymaga korepetycji, w związku z czym uczestniczy w zajęciach kompensacyjnych, których koszt wynosi 40 zł za godzinę.

Matka małoletnich ponownie wyszła za mąż. Z nowego związku posiada małe dziecko. Nadal pozostaje bez pracy z tym, że otrzymuje zasiłek macierzyński. Obecnie nie wykonuje już funkcji ławnika sądowego. M. R. (1) został przyznany zasiłek w B.w kwocie 505 euro miesięcznie. Należność zostanie wypłacona z wyrównaniem za okres od września 2011r. Otrzymałą należność matka małoletnich zamierza przeznaczyć na remont domu, w którym mieszka z dziećmi.

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 r powództwo oddalił. Orzekł o kosztach sądowych i kosztach procesu.

Sąd uznał, że powództwo jako niezasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl art. 138 kro potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego ulegają zmianie. Tym samym może ulegać zmianie wysokość alimentów. W razie zmiany stosunków zarówno uprawniony, jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Przez zmianę stosunków rozumie się zwłaszcza zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub istotne zmniejszenie albo ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zwiększenie bądź zmniejszenie wysokości świadczeń alimentacyjnych.

Orzekając o podwyższeniu lub obniżeniu alimentów Sąd zobowiązany jest nadto do wzięcia za podstawę rozstrzygnięcia również majątkowych i zarobkowych możliwości zobowiązanego według stanu istniejącego w dacie orzekania. Wynika z tego, że rozstrzygnięcie o żądaniu opartym na art. 138 kro wymaga porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądzającego alimenty, ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich podwyższeniu lub obniżeniu (wyrok SN z dnia 25 maja 1999r., I CKN 274/99, niepub.).

Sąd Rejonowy podniósł, że rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd nie mógł zatem badać trafności orzeczenia ustalającego obowiązek alimentacyjny powoda w dotychczasowej wysokości. Sąd badał jedynie, czy od marca 2011r. doszło do takiej zmiany stosunków, która uzasadniałaby ukształtowanie tego obowiązku w inny sposób, tzn. przez zmniejszenie alimentów.

Alimenty w kwotach po 1000 zł na rzecz małoletniego A.i po 1500 zł na rzecz małoletniej A. (1)ustalone zostały we wskazanej wysokości, gdy małoletni pozwani mieli odpowiednio 6 i 13 lat. Powód nie dochodził obniżenia tych kwot w drodze postępowania odwoławczego. Uznać zatem należy, iż nie zgłaszał żadnych uwag co do wysokości świadczenia i akceptował wysokość alimentów jako odpowiadającą potrzebom dzieci w tym wieku.

Małoletnia A. (1)ma obecnie (...)lat zaś małoletni A.ma lat (...). Według Sądu Rejonowego nie ulega wątpliwości, że zakres ich usprawiedliwionych potrzeb nie zmniejszył się przez okres dzielący obie sprawy alimentacyjne. Bez wątplenia okolicznością odmienną od czasu wyrokowania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej jest fakt podjęcia przez małoletniego A.nauki w szkole podstawowej, zaś przez małoletnią A. (1)w gimnazjum. Małoletni A.wymaga pomocy w nauce. Kształcenie wyłącznie w obrębie szkoły wydaje się być w jego przypadku niewystarczające, dlatego też istnieje potrzeba zapewnienia mu korepetycji, które generują koszt 40 zł za godzinę. Również małoletnia A. (1)korzysta z doksztalcenia w formie korepetycji z przedmiotów, z których dobre wyniki są istotne dla podjęcia nauki w liceum medycznym, co aktualnie rozważa małoletnia.

Podejmowania przez małoletnich dodatkowych form kształcenia i rozwijania się, nie może stanowić zarzutu, w szczególności, gdy małoletni sami do tego dążą i wykazują ku temu predyspozycje.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy podniósł, że w przypadku małoletniego dziecka zakres jego usprawiedliwionych potrzeb na ogół wzrasta z wiekiem. Nie sposób nie dostrzec, że wzrost potrzeb, a co za tym idzie także

ponoszonych wydatków, dotyczących małoletnich pozwanych nie dotyczy wyłącznie wskazanych już wydatków z tytułu kontynuowania przez nich nauki. Wraz z ich wzrostem zwiększeniu uległy również koszty ponoszone na zakup , czy środków czystości. Ponadto małoletni znajdują się w okresie intensywnego wzrostu, co powoduje potrzebę częstego zakupu odzieży, czy wymiany obuwia.

Rozważając natomiast sytuację bytową matki małoletnich Sąd Rejonowy wskazał, iż na przestrzeni ostatnich dwóch lat nie nastąpiły w zmiany świadczące o jej poprawie. Matka pozwanych nadal nie ma stałej pracy. Nie otrzymuje już wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji ławnika. M. R. (1) przyznano wprawdzie zasiłek w wysokości 505 euro miesięcznie, jednak do chwili obecnej go nie otrzymała.

Matka małoletnich ponownie wyszła za mąż, jednakże według Sądu Rejonowego nie sposób uznać tej okoliczności za wpływającą na poprawę jej sytuacji materialnej. Opłaty mieszkaniowe w znacznej mierze spoczyły obecnie na jej mężu. Przyczyną tego nie jest powinność ponoszenia przez D. R. wszelkich kosztów utrzymania żony i jej dzieci a jedynie nieposiadanie przez matkę małoletnich odpowiednich środków pieniężnych. Matka małoletnich posiada zasiłek macierzyński na najmłodsze swoje dziecko.

Sąd Rejonowy podniósł, że pomiędzy D. R. i małoletnimi pozwanymi nie istnieje obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania, który zgodnie z art. 128 kro obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Taki obowiązek wobec obecnego męża matki małoletnich został określony na rzecz jego dzieci z poprzedniego związku, z którego D. R. systematycznie się wywiązuje.

W świetle powyższego obecnie jedynie alimenty łożone przez powoda są pewnym źródłem środków utrzymania małoletnich pozwanych . Tym bardziej alimenty te powinny swą wysokością odpowiadać potrzebom dzieci, zwłaszcza, że matka małoletnich sprawuje nad nimi bezpośrednią pieczę. Realizuje zatem swój obowiązek alimentacyjny dla dzieci w formie osobistych starań.

Bezspornie powód również dba o zachowanie systematycznej styczności z dziećmi i spędzając z nimi czas kupuje dzieciom prezenty. Podnieść jednak należy, że pomimo wskazanej postawy powoda obniżenie dotychczasowej kwoty alimentów należnych małoletnim pozbawi ich możliwości zaspokojenia części ich usprawiedliwionych potrzeb bytowych. Wprawdzie kwoty przekazywanych alimentów są dość znaczne, jednakże w świetle zasady równej stopy życiowej umożliwiają małoletnim funkcjonowanie na właściwym poziomie, podobnym jaki aktualnie posiada powód.

A. R. w toku procesu podnosił, iż alimenty płacone w obecnej wysokości przewyższają jego możliwości finansowe. Sąd Rejonowy nie dał wiary powyższym twierdzeniom. Przyjął bowiem, że w sytuacji rodzinno – bytowej powoda nie nastąpiły żadne zmiany w odniesieniu do listopada 2011r., tym bardziej na niekorzyść.

Niezależnie od twierdzeń powoda o jego sytuacji materialnej zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy wskazuje, że A. R. żyje na dość wysokim poziomie. Nie sposób bowiem przyjąć, iż za zasadnością twierdzeń powoda jakoby posiadał złą sytuację materialną przemawiają kwoty wydatkowane na obiady w restauracjach (1800 zł miesięcznie) czy też na przejazdy taksówkami (ok. 500 zł miesięcznie), podczas gdy powód posiada możliwość samodzielnego przygotowywania sobie posiłków i przemieszczania się środkami komunikacji miejskiej.

Sąd Rejonowy dał wiarę twierdzeniom powoda odnoszącym się do jego problemów zdrowotnych, jednakże jednocześnie przyjął, że wydatki czynione przez niego co miesiąc na leczenie pozostają nadal w granicach możliwości finansowych powoda, przy zachowaniu alimentów łożonych na małoletnich w dotychczasowych kwotach.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód. Zaskarżył orzeczenie w części oddalającej powództwo. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I przez obniżenie alimentów na małoletnie dzieci stron, na córkę – po 850 złotych, a na syna A. – po 660 złotych; ewentualnie uchylenie wyroku w zaskarżonych punktach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Olsztynie z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach dotychczasowego postępowania.

Wyrokowi zarzucił: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegający na przyjęciu, że świadczenie rodzinne które otrzymywać będzie matka małoletnich w wysokości 550 euro nie ma znaczenia dla sprawy obniżenia alimentów w związku z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. przyznanie przez stronę pozwaną, że otrzyma zasiłek w wysokości 550 euro na dzieci co ma wpływ na sytuację finansową pozwanych. Ponadto przyjęcie, że powód będący osobą samotną ponosi wydatki na obiady w kwocie 1800 złotych miesięcznie i porusza się taksówkami, co zdaniem Sądu jest nieprawidłowe.

W uzasadnieniu powód wskazał, że obecnie jedyny dochód powoda stanowi renta w wysokości około 3000 euro. Od chwili orzeczenia alimentów stan zdrowia powoda uległ znacznemu pogorszeniu. Ma on problemy z kręgosłupem, co generuje wydatki na zastrzyki i masaże, a także wizyty lekarskie, zakup leków i rehabilitację. Powód nie posiada własnego samochodu, nie stać go na jego utrzymanie, przemieszcza się taksówkami lub komunikacją miejską. Po rozwodzie powód nie ma własnego mieszkania, wynajmuje je i z tego tytułu również ponosi wydatki. Nie bez znaczenia jest także ciążyący na nim obowiązek spłaty kredytu, zaciągniętego wspólnie z żoną, który od początku spłacany był wyłącznie przez powoda.

Podał, że nie neguje potrzeb dorastających dzieci, nie żądał też od matki małoletnich rezygnacji z jakichkolwiek zajęć dodatkowych przez dzieci. Obniżenie alimentów nie spowoduje konieczności rezygnacji z tych zajęć.

Nadmienił, że matka małoletnich pozwanych ma obecnie możliwości finansowego przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dzieci. Nie -uwzględnienie zasiłku w wysokości 550 euro miesięcznie jest naruszeniem zasad obiektywnego rozstrzygania spraw z uwzględnieniem aktualnej sytuacji finansowej. Obecnie zakres otrzymywanych świadczeń alimentacyjnych przekracza usprawiedliwione potrzeby dzieci.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako niezasadna podlega oddaleniu.

Na wstępie należy zauważyć, iż w ocenie Sądu Okręgowego wydane przez Sąd I instancji rozstrzygnięcie zapadło na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń natury faktycznej, jak też i prawnej.

Sąd Rejonowy dokonał szczegółowej i prawidłowej analizy przedłożonego przez strony materiału dowodowego. Także wnioski powzięte przez Sąd na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów, zdaniem Sądu Okręgowego, są logiczne, spójne i konsekwentne, dokonane w oparciu o zasady doświadczenia życiowego. Wnioski te są przekonująco uzasadnione.

Apelacja nie wskazuje na żadne nowe okoliczności, które nie byłyby przedmiotem uwagi Sądu Rejonowego i nie zawiera też żadnej, merytorycznej argumentacji, która rozważania tego Sądu mogłaby skutecznie podważyć.

Wobec powyższego zarzuty powoda, jakoby Sąd I instancji nie uwzględnił faktu, że sytuacja małoletnich powodów uległa poprawie, jako uzasadnione wyłącznie osobistymi odczuciami powoda, nie mogą być uznane za zasadne. Apelacja sprowadza się w rezultacie do polemiki z ustaleniami Sądu Rejonowego i wyciągniętymi z tych ustaleń wnioskami.

W niniejszej sprawie zastosowanie znalazł art. 138 k.r.o. Zgodnie z tym przepisem w przypadku zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Z przyjętej praktyki orzeczniczej jednoznacznie wynika, że oceniając czy zachodzą przesłanki do zmiany obowiązku alimentacyjnego należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, zarówno te dotyczące usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego jak i możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego.

W przedmiotowej sprawie nie doszło do takiej zmiany stosunków, która uzasadniałaby obniżenie alimentów na rzecz małoletnich pozwanych.

Powód wniósł o obniżenie alimentów na rzecz dzieci powołując się przede wszystkim na to, iż matka dzieci uzyskała na małoletnie zasiłek rodzinny z Luksemburga w wysokości 550 euro miesięcznie.

Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji powoda.

Zauważyć należy, że strony w toku sprawy rozwodowej same uzgodniły wysokość alimentów na rzecz małoletnich dzieci. Wysokość alimentów na dzieci nie została narzucona A. R. przez sąd rozwodowy.

W tamtym czasie powód otrzymywał rentę w wysokości 2850 złotych miesięcznie. Obecnie jego sytuacja jest lepsza niż w 2011 r. Jego świadczenie wzrosło o 150 euro i wynosi obecnie 3000 euro miesięcznie, co w przeliczeniu na walutę polską stanowi około 12.500 złotych.

Dzieci są aktualnie o 2,5 roku starsze niż w czasie wydawania wyroku rozwodowego. Ich usprawiedliwione potrzeby niewątpliwie wzrosły. Wzrost potrzeb wiąże się przede wszystkim z ich wzrostem fizycznym i rozwojem emocjonalnym.

Fakt, iż matka dzieci uzyskała zasiłek rodzinny na małoletnie nie uzasadnia konieczności obliczenia alimentów od powoda. Na wstępie zaznaczyć należy, że wysokość zasiłku rodzinnego z L. wynosi 505 euro miesięcznie, a nie jak wskazywała to strona powodowa 550 euro. Poza tym zasiłek rodzinny, który matka dzieci otrzymuje z L., jest świadczeniem państwa na rzecz małoletnich. Nie jest on przyznany na stałe, w każdej chwili może ulec zmniejszeniu lub zostać w ogóle uchylony. Świadczenia o takim charakterze nie mogą zastępować obowiązku alimentacyjnego rodziców na rzecz dzieci.

Dzieci mają prawo do życia na równej stopie życiowej z rodzicami. Powód otrzymuje, jak na polskie warunki, wysokie świadczenie. Ma obowiązek podzielenia się nim z małoletnimi dziećmi. Zauważyć należy, że alimenty w dotychczasowej wysokości stanowią zaledwie 1/5 dochodów powoda. Nie stanowią żadnego poważnego obciążenia dla A. R., którego dochody wynoszą około 12.500 złotych miesięcznie. Po zapłaceniu alimentów powodowi pozostaje jeszcze kwota 10.000 złotych miesięcznie. Taka suma pozwala mu na zaspokojenie w pełni wszystkich jego potrzeb.

Podkreślić należy, że uzyskiwany przez pozwanych zasiłek rodzinny nie wpływa na wysokość otrzymywanej przez powoda renty.

Mając na uwadze powyższe przyjąć należy, iż obniżenie alimentów od A. R. na rzecz małoletnich: A. R. (1) i A. R. (2) w okolicznościach niniejszej sprawy byłoby bezzasadne.

Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych przesłanek uzasadniających uwzględnienie środka odwoławczego strony powodowej, dlatego w pełni podzielił orzeczenie Sądu Rejonowego i na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił jako bezzasadną.